

Fædrelandet.

Abonnementpris i Kjøbenhavn 15 R pr. Kvartal, 5 R pr. Maaned, enkelte Nr. 6 R ; udenfor Kjøbenhavn 3 Rbd. pr. Kvartal frit i Huset.
Hver Aften udgaar et Numer. Bladets Contoir, Østergade 70, er aabent hver Søndags Formiddag Kl. 9-1.

3die Aarg.

Torsdagen den 14. April 1842.

Nr. 848.

— Vi have i længere Tid ikke omtalt de slesvigiske Sprogforhold og alle dermed i Forbindelse staaende Forvirringer og Befræbelsler, der tidligere beskæftigede os saa meget. Dette er skeet med beraad Hu; thi efterat det var bragt saa vidt, at der i Slesvig havde reist sig et bestemt dansk Parti, med anerkjendte Føreere og Organer, og efterat disse havde faaet en mægtig Bundsforvandt i den rent tydske Retning, der i Holsten begyndte Kampen mod den fælles Fjende, Nordelbingerne, troede vi det rette, indtil videre at trække os tilbage. Prindsen af Augustenborgs Udnævnelse til Statholder og commanderende General i begge Hertugdømmerne gjør imidlertid Forandring i Sagerens Stilling, og ligesom den har bragt Schleswigholsteinerne til overalt at reise Hænekammer, saaledes opfordrer den ogsaa de Danske til at henvende en fornyet Opmærksomhed paa hvad der nu vil skee. Vi skulle efterkomme denne Opfordring og idag berette vore Læsere en lille Tildragelse, der i og for sig ikke er af Bigtighed, men vel stiftet til at vise, hvor dyb Modsatningen er, hvor nødvendigt, at Regeringen antager og kraftigen gennemfører et bestemt Princip i denne Sag, hvori Christian den Ottende har arvet alle de bitre Frugter af alle hans Forgængeres Statsfeil. Intetsteds er Modsatningen skarper end i Byen Haderslev, hvor Partierne omtrent ere hinanden lige i Styrke, og det ligger i Sagens Natur, at denne Kamp, indeffluttet inden en lille Byes snævre Grændser, lettere end andetsteds kan komme til at antage en personlig, bitter og hadefuldt Charakter, kan trænge ind i Samlivet og de selskabelige Fornøielser. At denne Fare ikke er undgaaet, det skyldes Schleswigholsteinerens ubesindige Fanatisme og forunderlige Bornerthed. Hvo erindrer ikke saaledes Conrector Wolquardsens latterlige Manifeste og hans rørende Paamindelser til Konerne og Pigerne i Haderslev, at de for Guds Skyld ikke maatte gaae hen og see paa en dansk Skuespillertrup, da det var det samme, som at gjøre Oprør mod Alt, hvad der var helligt og dyrebart her paa Jorden? Hr. Wolquardsen har derved opnaaet en Slags Berømmelse, og levede Holberg i vore Tider, da vilde han sikkert ikke lidet forøge den ved med sit udtømmelige Lune at forsvare sit Værk, den danske Comoedie — ved en Comoedie, der vilde bringe Hr. Wolquardsens Navn og Bedrift, der „bør billig tegnes an i alle Folkets Skrifter“, til den seneste Efterverden. Medens hine Proclamationer blot vare latterlige, er derimod en anden Bedrift, der i den seneste Tid har allarmet Haderslev, af en blandet, af en tragicomisk Charakter. Næsten i et halvt Aarhundrede har der i denne By bestaaet en Klub, der har baaeret det smukke Navn Harmonien, og talte Medlemmer af de modsatte politiske Anskuelser. Hidindtil har Borgernes gode sunde Sands ei anseet dette for at være nogen Hindring for at man samledes, og røg sin Pipe Tobak, drak et Glas Vin og spillede en Phombre sammen. Men dette var Schleswighol-

steinerne en Vederstyggelighed. At ryge en Pipe Tobak i Nærvarrelse af en Mand, der ei betragtede det af selve den slesvigiske Stænderforsamling anbefalede Sprogrescript som et oprørende Angreb paa Storhertugdømmet Nordelbingiens Existens, at see en Schleswigholsteiner blive gjort Beet af en Mand, der delte Hensburgernes Formening, at Hertugdømmet Slesvigs Interesse ogsaa i Jernbanesagen havde maattet vige for Holstens, at see saadanne rejskafne og dygtige Mænd som P. H. Lorenzen og Generalrigscommissair Michaelsen blive vederqvægede ved et Glas Vin — det var Noget, som de paa ingen Maade kunde udholde. Hellere end at taale et saadant Syn, maatte den 45-aarige Harmoni sprænges i Luften! Der maatte dannes en ny Klub, af saadanne ydmyge Mænd, der betragte Hertugdømmet Slesvig som et Annex til Holsten; af saadanne patriotiskfjendede Mænd, der gjerne see Slesvigs directe Handel gaae til Grunde, naar der kun anvendes Millioner paa at bringe Kiels og Altonas Handel til at florere; af saadanne frihedsfjendede Mænd, der gjerne vilde boie Nafte under fremmed Nag, og som glæde sig over Censuren, fordi den er en Gave fra Tyskland; af saadanne retfærdige Mænd, der misunde de danske Bønder, at deres Ret pleies i deres Modersmaal, med eet Ord: af Schleswigholsteinerne. Denne Plan er tildels lykkedes. Efter allehaande, snildt anlagde og snildt ledede, forberedende Skridt, hvis Detail ikke kan have Interesse for et større Publicum, blev Minen sprængt, og der blev nu i stor Hurlumhei stiftet en ny Klub af rene, ægte Fuldblods-Schleswigholsteinerne. Byens Befolkning er derved, endnu mere end forhen, bleven spaltet i to Partier, der ei engang sammenknytted ved noget selskabeligt Vaand. At have befordret den borgerlige Uenighed, at have sat den ene Familie op imod den anden, at have kastet Ridiculens tragiske Skjær over den smukke og vindstibelige By, der længe har været Tumlplatzen for Intriguer, Bagvadtselser og Declamationer, hvis Bitterhed staaer i et besynderligt Misforhold til Kampens Gjenstand — det er Frugten af al den Tapperhed, der er bortødslet paa denne Heltedaad, som hvis Heroer en beundrende Samtid og Efterlæggt vil nævne de danske Skuespils store Modstander, Conrector Wolquardsen, og hans Benner, Dr. Marius, Herredsfoged Thomsen, Dver- og Landretsadvocat Gottfriedsen og Pastor Lantrop.

— Angaaende den Skjæbne, der truer et af Thorvaldsens Konstværker, beretter „Leipz. Allg. Zeit.“ følgende: „Deltagelse for en af deres Fædrelands ædleste Helte havde blandt Polakkerne opvakt det levende Dasse, at see opreist i Warschau et værdigt Mindesmærke for Fyrst Joseph Poniatowski. De dertil fornødne Midler tilveiebragtes med Lethed ved Subscription. Thorvaldsen leverede Modellen, som i lang Tid smykkede den betydelige Samling af Gibsafføbninger, der befinder

fig i Warschau. Under Tilberedelserne til Støbningen udbrød den polske Revolution og hæmmede en Tidlang Arbejdets Fuldførelse. Endelig, omtrent 2 Aar senere, var Værket fuldstændt: en Rytterstatue i romersk Dragt, af Bronze. Imidlertid kom der Befaling fra Petersborg, at Statuen ikke turde oprejses i Warschau, men at den strax skulde sendes til Rusland. Muren til Støbehuset blev nu nedreven og Anstalt truffen til Forsædigelse af en kæmpemæssig Slæde, for derpaa ved indtrædende Snefald at transportere den uhyre Vægt. Imidlertid vankede Deltagerne i Subscriptionen at beholde Heltens Billede, og man mener, at en Søster til Fyrst Joseph, Grevinde Tyskiewicz, der selv havde bidraget med 2000 Ducater, har i de Andres Navn gjort Indsigelser mod Kunstværkets Vortførelse, fordi det var deres Privateiendom. Nu hedder det, at Statuen ikke skal føres til Rusland, men derimod sammensmeltes der paa Stedet, og Thorvaldsens Model dertil sonderlaaes." („Königsberger Zeit." meddeler samme Efterretning.)

— Igaar Aftes opførte den italienske Opera for første Gang „La Pregione di Edinburgo" af Federico Ricci. Hr. Rocca optraadte i Patricios Rolle og indtog strax ved sit overordenlig livfulde Spil og sin kraftige endstjont lidet tilslørede Stemme Publicum saaledes for sig, at man vistnok allerede nu kan forudsige, at han vil blive en af dets Indlinge. Da Texten til Operaen først blev udbudt til Salg, en halv Time efter at Huset var blevet aabnet, var det Publicum vanffeligt at forstaae Indholdet; alligevel behagede Musikken, og fra anden Acts Begyndelse blev det ene Numer efter det andet belønnet med stormende Bisald, ja tre Numere endog sungne to Gange under en almindelig Begeistring. Ved næste Forestilling vil denne særdeles godt udsnyrede Opera vistnok atter drage et talrigt Publicum hen til Hoftheatret.

— „Figaros" Foraarsfest for sine Abonnenter holdes imorgen samt Loverdag og Søndag Aften fra Kl. 9—12 i Christiansborg Slots Ridehus, der ligesom ved Nytaarsfesten vil blive smagfuldt decoreret og oplyst med 3000 à 4000 Lys. Evende Musikchor ville underholde det sig indfindende Publicum med tilbørlig ny Musik. Endelig vil der hver Aften blive trukket et Lotteri, i hvilket omtrent 200 Gevinster, bestaaende af Buste, Statuetter, Vaser, Blomster o. desl. ere at vinde. Bladets Abonnenter for April Dvartal erholde som sædvanlig Fribillet til en af de 3 Aftener, Ickeabonnenter kunne erholde Afgangskort à 1 Rbd., 3 Billetter à 2 Rbd.

— Dødsdommen er nu fældet over de af Ruge og Echtermejer udgivne „Deutsche Jahrbücher" og Concessionen til Udgivelsen af dem frataget Forlæggeren, da hverken Udgiver eller Forlægger vilde gaae ind paa nogle dem af Dvercensurvirksomheden stillede Betingelser. I denne Anledning ere begge Udgifterne afrejste til Berlin. Man vil vide, at en Requisition til den sachske Regering fra Forbundsdagen om at modvirke „den forstyrrende Aand i Religion og Kirke, som har bemægtiget sig en Deel af den Leipziger Presse", skal have haft hine haarde Forholdsregler til Folge. Imidlertid finde de i Leipzig forlagte Skrifter af Feuerbach, Bruno Bauer o. fl. af den nyere Skole en rivende Affætning. (B. H.)

— I forrige Aar meddelte dette Blad en kort Anmeldelse og nogle Prover af den tydske Digter Hoffmann von Fallerslebens „Unpolitische Lieder", og vi have senere omtalt et Rygte i tydske Blade, ifølge hvilket Forfatteren for disse Digtets Skyld var bleven berøvet sit Embede og sat under Tiltale. De sachske „Waterlands Blätter" Nr. 170 og 171 for f. A.

have senere indeholdt en Beretning fra Breslau om de af det Offentlige imod Hoffmann foretagne Skridt, der synes at være fra en velunderrettet Haand, og som viser, at om hint Rygte end har overdrevet Sandheden noget, saa har det dog ikke havt saa ganske Uret. Ifølge denne Beretning bleve „Unpolitische Lieder" forbudte af Politipræsident Heineke i Breslau den 24 Septbr. f. A., 4 Dage efter deres Ankomst til Byen, som det heed, „formedelst deres fordærlige Tendents." Neppe var dette Forbud emaneret, og de saa forefundne Exemplarer (thi inden 4 Dage vare 300 Exemplarer affatte) confiscerede, for de forunderligste Rygte hurtig udbredte sig; det heed, at Hoffmann var affat, hans Gage lagt under Beslag, hans Bolig forseglet, hans Pas berøvet ham i Udlandet, og Forbud nedlagt mod hans Tilbagekomst til de preussiske Stater. Naturligvis fyldte dette Rygte hans Venner med Bekymring, og skjont det snart viste sig, at det inter Audet var end løs Snaf, fandt de det dog raadeligt at underrette ham selv om den mulige Fare, og at tilraade ham i Udlandet at afvente, hvad man maatte ville foretage sig med ham; men Hoffmann svarede, at han, hvor dyrt det end maatte komme ham til at staae, vilde vende tilbage til sin Post og underkaste sig Alt, hvad Professorens Dyrighed maatte ville beslutte over Tysklands Digter. Samme Dag, som Forelæsningerne begyndte ved Universitetet, ankom han ogsaa med restitueret Sundhed og en god Samvittigheds gode Lune tilbage til Breslau fra sin Reise til Helgoland, Holsten, Danmark og Sverig. Iaa Dage efter hans Ankomst begyndte det gamle Rygte at udbrede sig igjen, men i en noget forandret Skikkelse; det heed nu, at Politipræsidenten, der tillige er overordenlig Regeringscommissair ved Universitetet, havde modtaget et ministerielt Rescript, der befalede et Forbød afholdt over Forfatteren til „Unpolitische Lieder". Det viste sig snart, at man denne Gang var bedre underrettet. Den 3die Novbr. blev Hoffmann kaldet for Universitetsretten, der bestaaer af den ovennævnte Heineke og Universitetsdommeren Behrends, for at besvare visse Spørgsmaal; og samtidig indløb den Efterretning, at hans Digte den 30te October vare bleve forbudte i hele Preussen. Commissariatet til Universitetsretten var affattet i de skarpeste Udtryk, der taltes deri om en Ungdommens Forfører og Folkets Dphidsler. Paa det første Spørgsmaal, om han var Forfatter til de i 2 Dele udfomne „unpolitische Lieder", og selv havde ladet dem trykke, svarede Hoffmann ja, han vedtjendte sig dem alle paa Trykfeilene nær, som han i dette Dieblit ikke kunde opregne, men som han forbeholdt sig specielt at nævne, saafremt de bleve Gjenstand for nogen særegen Anklage. Det andet Spørgsmaal forlangte en Fortolkning af flere blandt de nævnte Digte. Herpaa nægtede han at indlade sig, i den Formening at en Digter ikke kunde tvinges dertil og heller ikke kunde gjøres ansvarlig for sin Stemning. Digteren reproducerede sin Tid, at affpeile den var den sande Digtets Opgave, og dette Kriterium havde til alle Tider havt sin Gyldighed. Det var en urigtig Opfatning, at Digteren udtalte sin egen Anskuelse, fordi og naar han i sine Digte gjengav en heel Tidsalders. Han maatte derfor forkaste enhver udenfra kommende Fortolkning. Paa det tredje Spørgsmaal, der gik ud paa, hvorledes han kunde ansee Udgivelsen af sine Digte for forenelig med sin Stilling som Professor, erklærede han, at han ikke havde udgivet sine Digte som Professor, men som Digter, og at der saa meget mindre var nogen Sammenhæng mellem dem og hans Embedsstilling, som han jo ikke var ansat som Digter. Professorens kunde altsaa ikke gjøres ansvarlig for Digteren, eller omvendt. Som Professor virkede han allerede i flere Aar ved Universitetet med Skrift og Ord, og han maatte hen-